

حضرت بهاء الله می فرمایند ، قوله العزيز : " باید اولیاء در هر دیار به حکمت و بیان در محافل و مجالس جمع شوند و آیات الهی را قرائت نمایند ؛ چه که آیات ، مُحدِثِ نارِ محبت است و مُشعِلِ آن " . امر و خلق ج ۳ ص ۱۴۲

عنوان: تقویت روحیه عبادت دسته جمعی

قسمت روحانی

۱. دعای دسته جمعی "هُوَ حَسْبِي وَحَسْبُ كُلِّ شَيْءٍ... " (۵ مرتبه)
۲. مناجات اول از آثار حضرت عبدالبهاء جلّ ثنائه
۳. مناجات دوم از آثار حضرت عبدالبهاء ارواحنا له الفداء
۴. ذکر دسته جمعی " قُلِ اللَّهُ يَكْفِي مِنْ كُلِّ شَيْءٍ... الْمُتَوَكِّلُونَ (۵)
۵. مناجات سوم از آثار حضرت عبدالبهاء ارواحنا له الفداء
۶. مناجات چهارم از آثار حضرت عبدالبهاء جلّ ثنائه

قسمت اداری

۷. قسمتی از پیام بیت العدل اعظم
۸. جلسات دعای جمعی
۹. عبادت جمعی
۱۰. برنامه نوگلان بوستان الهی
۱۱. شور و مشورت و پیشنهاد

قسمت اجتماعی

۱۲. الفت و پذیرائی
۱۳. مناجات خاتمه به انتخاب تلاوت کننده

راهنمای ناظم

سروران گرامی

با تقدیم تحیات ابدع ابهی و آرزوی شمول تأییدات لا تحصی برای شما خادمین مخلص جمال مبارک؛ برنامه امشب ضیافت با عنوان " تقویت روحیه عبادت دسته جمعی " با نیت تشکیل جلسات دعای خانوادگی تقدیم می گردد. امید است با تدبیرات مدبرانه شما، اعضای ضیافت به قیام بر این مهم تشویق گردند. امری که بر حسب هدایات بیت العدل اعظم الهی یکی از اقدامات ضروری و اساسی نقشه ۵ ساله است.

متمنی است به جهت اجرای مطلوب تر برنامه ها نکات ذیل مورد توجه قرار گیرد:

-قسمت روحانی این برنامه صرفاً به زیارت مناجات و ذکرهای دسته جمعی اختصاص دارد.

-همانگونه که در تاریخ مذکور است در سیاه چال طهران در زمان مسجونیت جمال اقدس ابهی ذکرهای " هو حسبی و حسب ... " و " قل الله یکفی من .... " توسط مسجونین بابی در دو صف اجرا می گشته است .

حضرت عبدالبهاء می فرمایند: " احبای الهی در زیر زنجیر و حبس و در زیر آن اذیتهای شدید، دو دسته شده بودند و ذکر گرفته بودند یک دسته می گفت: " هو حسبی و حسب کل شیء " و دسته دیگر می گفت و " کفی بالله حسبیا ". کل در نهایت روحانیت بودند "

اسرار الآثار ج ۱ ص ۲۳۴

و هم چنین در مطالع الانوار به نقل از بیانات مبارکه حضرت بهاءالله مندرج است: " نزدیک طلوع فجر در هر شب ذکر می به آنها می گفتیم که به صدای بلند می خواندند؛ صف اول می گفتند " قل الله یکفی من کل شیء " و صف دیگر جواب می دادند " وعلی الله فلیتوکل المتوکلون. "

بر آن شدیم که در این برنامه ذکرها را به روشی که جمال مبارک و پیروانشان در سیاه چال زیارت می نمودند اجرا نمائیم. بدین منظور دسته ای از اعضاء قسمت اول ذکرها و دسته ای دیگر قسمت دوم ذکرها را بخوانند. لطفاً ترتیبی اتخاذ فرمائید که صداها در دو دسته متوازن باشد؛ فی المثل یک روش می تواند این باشد که قسمت اول را خانمهای حاضر در جمع بخوانند و قسمت دوم ذکر را آقایان جمع. بدیهی است حسن اجرای این روش متضمن اطلاع عزیزان از نحوه اجرای این قسمت برنامه می باشد.

-در صورتی که در جمع ضیافت فردی آشنا به خواندن مثنوی باشد مناجات ص ۱۳۵ از مجموعه مناجاتهای حضرت عبدالبهاء چاپ آلمان (ای خدای پر عطای ذوالمنن ...) در انتهای قسمت روحانی پیشنهاد می گردد.

-لطفاً پس از اجرای برنامه شماره ۹ (عبادت جمعی) از حاضرین سؤال شود:

با توجه به ضرورت تقویت روحیه عبادت جمعی، نقشه فردی شما برای اقدام در جهت تشکیل جلسات دعا چیست؟ بعد از شنیدن نظرات عزیزان (حدوداً ده دقیقه) مستدعی است توجه حاضرین را به بعضی از شرایط و ویژگی های جلسات دعا که در ذیل آمده است معطوف دارید:

۱. جلسه دعایی برگزار کنم که بتوانم دوستان خود را به آن دعوت کنم.
۲. در فواصل زمانی معین این جلسات را تشکیل می دهم.
۳. برای تشکیل این جلسات از قبل برنامه ریزی می نمایم.
۴. لوازم مورد نیاز (کتابهای مناجات و ...) را برای این جلسات از قبل مهیا می نمایم.
۵. فهرستی از دوستان خود را که می توانم به این جلسات دعوت نمایم تنظیم می کنم.

-در قسمت برنامه نوگلان بوستان الهی از عزیزانمان درخواست می گردد با قلبهای کوچک و پر مهر خود با تلاوت مناجات از درگاه الهی طلب تأیید فرمایند که بتوانیم در جهت تشکیل جلسات دعای خانوادگی با خصوصیات و ویژگی های که در بالا به آن ها اشاره شد با عون و هدایت الهی و البته همت عالی خود قدمی برداریم.

با رجای تأیید

۲. مناجات اول از آثار حضرت عبدالبهاء جلّ ثنائه

هو الله

خداوند مهربانا ، این جمع در ظلّ رحمت تواند و این نفوس متوجّه به ملکوت تو ؛ خدایا بندگانیم کرم عنایت کن ؛ فقرائیم از کنز آسمانی بخش ؛ نادانیم به حقایق اشیاء دلالت کن ؛ ضعیفیم قوت آسمانی رسان ؛ فانی هستیم به عالم بقا در آر ؛ محتاجیم و منتظر تأیید تو . اگر عنایتت رسد قطره دریا شود ، ذره آفتاب گردد . اگر از الطافت محروم ماند از هر چیز بی بهره و نصیب شود . پس عنایت کن و مرحمت فرما تا علم وحدت عالم انسانی بلند نمائیم و نورانیت آسمانی شرق و غرب را احاطه کند ؛ جمیع احزاب متحد شوند و حیات ابدی جویند و ترویج وحدت عالم انسانی نمایند و صلح عمومی انتشار دهند . توئی کریم ؛ توئی مُعطی ؛ توئی مهربان . ع ع

مجموعه مناجاتهای حضرت عبدالبهاء چاپ آلمان ص ۴۷ - ۴۶

۳. مناجات دوم از آثار حضرت عبدالبهاء ارواحنا له الفداء

هو الله

الهی الھی اَیْدِ الْأَحْبَاءِ عَلَی الْحُبِّ وَ الْوَلَا مَعَ كُلِّ الْمَلِیْلِ وَ الْأَقْوَامِ الَّتِی عَلَی الثَّرَى وَ اجْعَلْهُمَ آیَاتِ الْهُدَى وَ رِایَاتِ رَحْمَتِکَ بَیْنَ الْوَرَى وَ مَصَابِیحَ الْفَضْلِ وَ الْجُودِ وَ أَشْجَارَ حَدِیقِهِ الْوُجُودِ رَبُّ نَوَّرْ وَجُوهَهُمْ بِأَنْوَارِ التَّوَجُّهِ إِلَیْکَ وَ زَیِّنْ قُلُوبَهُمْ بِالتَّوَكُّلِ عَلَیْکَ وَ آیْدِهِمْ عَلَی الرُّكُوعِ وَ السُّجُودِ بَیْنَ یَدَیْکَ حَتَّى تُرْتَلُوا آیَاتِ التَّوْحِيدِ فِی مَحَافِلِ الْهُدَى وَ یَرْتَفِعَ ضَجِیجُهُمْ بِالتَّهْلِيلِ وَ التَّكْبِيرِ إِلَى الْمَلَاءِ الْأَعْلَى . إِنَّکَ أَنْتَ مُؤَيِّدٌ مَنْ تَشَاءُ عَلَی مَا تَشَاءُ . إِنَّکَ أَنْتَ الْقَوِیُّ الْقَدِیرُ . ع ع

مجموعه مناجاتهای حضرت عبدالبهاء چاپ آلمان ص ۴۴۰

۵. مناجات سوم از آثار حضرت عبدالبهاء ارواحنا له الفداء

هو الله

ای دلبر آفاق ، این یاران نورانی را در هر دم مظهر فیوضات رحمانی فرما و مورد الطاف سبحانی کن . مدد از محبت حقیقی خود بخش و تجلیات عشق حقیقی جلوه ده و به هیجان و فوران آر ؛ تا زمام اختیار از دست رود ، هر یک کره آتشبار گردند ، پرده های اوهام بسوزند و حجابات نفوس را خرق نمایند . به ذکر تو ناطق گردند و خُلق و خوی تو بنمایند . طالبان را عاشقان روی تو نمایند ، تشنگان را از چشمه حیات بنوشانند و زنده نمایند . تعالیم تو را به کردار و رفتار ترویج فرمایند و نفحات یوم ظهور منتشر کنند و نسیم گلشن جنت ابهی به مرور آرند . شرق را زنده کنند و غرب را تر و تازه نمایند . خیمه وحدت عالم انسانی بر افروزند و علم نور مبین بلند کنند . آتش عشق برافروزند ، صخره صمّا را بگدازند . چشمهای کور را به قوت تو روشن نمایند و آشفته و شیدای تو . آنچه سزاوار دلبری است مجری دار . توئی معشوق آفاق و توئی محبوب اهل وفاق و علیکم البهاء الابهی . ع ع

مجموعه مناجاتهای حضرت عبدالبهاء چاپ آلمان ص ۷۱ - ۶۹

۶. مناجات چهارم از آثار حضرت عبدالبهاء جلّ ثنائه

هو الله

ای پروردگار مهربان ، این انجمن به جهت نصرت کلمه الله و روح القدس تشکیل شده ، تأیید و توفیق بخش و مؤید به قوه آسمانی نما تا این انجمن ، چون شعله نورانی بر افروزد و انوار رحمانی مبذول دارد و اطراف را روشن کند ؛ تعالیم آسمانی ترویج نماید و به وحدت عالم انسانی خدمت کند؛ نفوس را از ظلمات عالم طبیعت منسلخ نماید و به نورانیت الهیه روشن نماید ؛ تعمیم به روح و حیات ابدیه بخشد . عبدالبهاء عباس

مجموعه مناجاتهای حضرت عبدالبهاء چاپ آلمان ص ۱۷۵

۷. قسمتی از پیام بیت العدل اعظم ، رضوان ۱۵۳

"شکوفائی جامعه ، مخصوصاً در سطح محلی نیاز به تحوّلی مهم در نحوه رفتار دارد . نحوه رفتاری که نمایان گر فضائل افرادِ عضوِ جامعه به صورت گروهی و نحوه عمل محفل روحانی در ایجاد وحدت و یگانگی در جامعه و تحرّک و رشد آن باشد . این تحوّل در نحوه رفتار ، ایجاب می کند که مابین عناصر تشکیل دهنده جامعه ، یعنی بزرگسالان ، جوانان و کودکان در فعالیت های روحانی ، اجتماعی ، تربیتی و اداری هماهنگی ایجاد شود و همگی در نقشه های محلی به منظور تبلیغ و توسعه مشارکت یابند . .. لازمه این تغییر ، دعا و مناجات و بتل دسته جمعی یاران است . بنابراین برای حیات روحانی جامعه لازم است که احبا ، جلسات منظمی برای دعا و مناجات در حظیره القدس های محلی (اگر وجود داشته باشد) یا در محل های دیگر حتّی در منازل خود تشکیل دهند" .

تلاوت شخصی ادعیه و مناجات ضروری است؛ اما به تنهایی کافی نیست. کل کائنات و مخلوقات به عبادت خداوند مشغولند و جامعه فی نفسه به عنوان یک وجود و کینونت نیز باید چنین کند. حضرت بهاءالله می فرماید: " باید اولیاء در هر دیار به حکمت و بیان در محافل و مجالس جمع شوند و آیات الهی را قرائت نمایند چه که آیات مُحدَث نار محبت است و مُشعل آن. " ۱

حضرت عبدالبهاء توضیح می فرماید که حکمت بنا کردن معابد این است که نفوس در زمانی معلوم در آن اجتماع نمایند و به دعا و مناجات مشغول شوند به طوری که الفت و اتحاد در قلوب افزایش یابد... به علاوه بیت العدل اعظم توضیح می دهند که " برای حیات روحانی جامعه لازم است که احباء جلسات منظمی برای دعا و مناجات در حظیره القدس های محلی (اگر وجود داشته باشد) یا در محل های دیگر حتی در منازل خود تشکیل دهند. " ۲

حضرت عبدالبهاء میزبانی جلسات روحانی، حتی تا یک مرتبه در هفته را مطرح می فرماید که در آن آیات الهیه تلاوت گردد و موسیقی نواخته شود تا موجد انجذاب قلوب گردد. این جلسات که جاذب یاران و غیر احباء می باشد ابزار نیرومندی برای تبلیغ است. آنها جاذب قوه روح القدس است و می تواند بر کل شهر تأثیر بگذارد.

خلق تفکری جدید ص ۸۶ - ۸۵ (۱) امر و خلق ج ۳ ص ۱۴۲ (۲) پیام رضوان ۱۵۳ بدیع

۸. جلسات دعای جمعی

دعا و مناجات یعنی گفتگوی عاشقانه با خالق هستی و خداوند یگانه . در هنگام دعا ما که ضعیف و ناتوان هستیم می توانیم از خداوند مقتدر و توانا در نهایت التجاء و التماس طلب عون و کمک نمائیم . باید همواره در خاطر داشته باشیم که به وسیله دعا و مناجاتی که در نهایت خلوص و صفا تلاوت می شود ما به حق نزدیک می گردیم و به لقای الهی فائز می شویم . همانگونه که تلاوت دعا به صورت انفرادی سبب ترقی ، تعالی و قوت روح فرد می گردد و او را به حق نزدیک تر می گرداند ، جلسات دعا که به صورت جمعی برگزار می شود باعث قوت روح جامعه و ترقی و اعتلاء آن خواهد شد . علاوه بر آن به فرموده حضرت ولی امرالله " چنین مجمعی به ایجاد محبت در بین احباء کمک بسیار خواهد کرد . " ۱ و " در فراهم آوردن وحدت جامعه محلی " ۲ مؤثر خواهد بود .

حضرت عبدالبهاء می فرمایند : " به قرار مسموع و معلوم ، محفلی در نهایت جمال ترتیب داده اید و تعدادی از شما در منتهای محبت و وحدت حضور پیدا می کنید و به انس و الفت می پردازید ، آیات تلاوت می کنید ، به مکالمات روحانی و بیان ملکوت مشغول می شوید . نفوس مبارکی هستید که چنین جلسه ای را به حضور خود آراستید و چنین ضیافتی برپا کردید . آن اجتماع از ملاء اعلی کسب فیوضات کند و آن مرکز تحت صیانت فضل ابهی واقع گردد . " (ترجمه) ۳

همچنین می فرمایند : جلساتی که در کمال تقدیس و تنزیه ترتیب یابد ، که نفوس حاضر به ذکر و فکر خداوند مشغول باشند و آیات وحدانیت تلاوت گردد و ادعیه ساحت ربُّ الآیات بیان شود و وصایا و نصایح جمال مبارک خوانده شود ، چنین جلساتی نورانی ، روحانی ، ربّانی و آسمانی است . آنها وسایل تربیت عالم انسانی هستند . " (ترجمه) ۴

با توجه به این که بیت العدل اعظم الهی از تشکیل جلسات منظم دعا به عنوان یکی از اقدامات ضروری و اساسی در نقشه منیعه پنج ساله نام برده اند ، برای تشکیل چنین جلساتی باید به این ویژگی یعنی " منظم بودن " توجه خاص

مبذول داشت . برای روشن شدن مفهوم "نظم" در تشکیل جلسات دعا شاید بتوان آن را با مفاهیمی نظیر طراحی شده از قبل ، مستمر بودن و هدفمند بودن توضیح داد . یعنی

۱ جلسات منظم دعا ، جلساتی است که از قبل برای تشکیل آن برنامه ریزی شده باشد و نه این که به صورت اتفاقی و تصادفی تشکیل گردد . (اگر چه اغتنام فرصت و استفاده از موقعیتها در تبدیل یک جمع دوستانه به جلسه دعا بسیار مهم است و نمی توان تأثیر آن را نادیده گرفت)

۲ جلسات منظم دعا ، جلساتی است که استمرار دارد ؛ نه این که یکی دو بار تشکیل شود و بعد به کنار گذاشته شود . چه که همانطور که استمرار دعای روزانه فردی سبب تکامل فرد می گردد نه تلاوت نامنظم و تصادفی دعا ، به همین صورت دعای منظم سبب قوت روح جامعه می شود . (البته منظور از استمرار این نیست که فرد داوطلب تشکیل جلسه دعا ، دائماً با عده ای مشخص و محدود این جلسات را برگزار کند .)

۳ جلسات دعا باید هدفمند باشد . بدین منظور تعیین موضوعاتی خاص که محور دعای افراد در جلسات دعا گردد می تواند اقدامی مؤثر باشد . علی الخصوص اگر موضوعاتی جهانی نظیر سلامت اهل عالم ، سعادت اطفال جهان و ... باشد .

برگرفته از جزوه کارگاه دعا

۲ - انوار هدایت ص ۵۷۵

۱ - انوار هدایت ص ۵۸۰

Tablets of Abdu'l-Baha همان مأخذ ص ۶۷۶

۳ - صفحه ۶۳۲ جلد سوم - ۴